

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Jany Brothánkové a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Tomáše Langáška v právní věci žalobců: **a) B. S.**, **b) T. K.**, **c) M. A. E. K.**, a **d) M. K.**, zastoupeni Vratislavem Pěchotou Jr., Esq., advokátem, se sídlem Spojené státy americké, New York, N.Y. 10122, 14 Penn Plaza, 225 West 34th Street, Suite # 1800, v České republice se sídlem Mánesova 1645/87, Praha 2, proti žalovanému **Katastrálnímu úřadu pro Jihomoravský kraj**, **Katastrální pracoviště Brno-město**, se sídlem v Brně, Moravské náměstí 1/1, o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu, o kasační stížnosti žalobců proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 11. 12. 2014, č. j. 31 A 23/2013 - 152,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalobci **nemají** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Rozsudkem Městského soudu v Brně ze dne 30. 3. 2010, č. j. 39 C 129/2005 – 515 ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 18. 10. 2012, č. j. 18 Co 217/2011 - 833, bylo určeno, že žalobci jsou vlastníky nemovitostí vzniklých z celých bývalých zemědělských rolí p. č. (PK) 1090, 1182, 1193 a 1435 k. ú. Bohunice, sestávajících, v případě **(PK) p. č. 1090** *z částí dnešních (KN) p. č. 1329/6, 1331/3, 1331/5, 1331/22, 1331/30, 1331/54 (dnes součást p. č. 1331/83 a 1331/35), 1383/6 a 1383/7.* Obdobně u dalších **(PK) 1182, 1193 a 1435** dle srovnávacího sestavení parcel soud zjistil, že původní pozemky (PK) zanikly do částí dnešních v rozsudku konkrétně uvedených pozemků (KN).

[2] Uvedenými rozsudky k žalobě žalobců podané 24. 5. 2005 podle části V. občanského soudního řádu ve znění účinném od 1. 1. 2003 bylo nahrazeno rozhodnutí Ministerstva zemědělství, Pozemkového úřadu Brno, zn. 3239/92/34-RNP,RN, ze dne 15. 4. 2005, a to v části výroku II., kterou bylo rozhodnuto o pozemcích p. č. (PK) 1090, 1182, 1193 a 1435 k. ú. Bohunice, podle zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o půdě"), resp. zákona č. 243/1992 Sb. ve znění pozdějších předpisů.

[3] Oba rozsudky byly doručeny žalovanému za účelem zápisu vlastnických práv do katastru nemovitostí záznamem dle právní úpravy účinné do 31. 12. 2013. V dopise ze dne 4. 2. 2013 (č. j. Z-2110/2013-702) adresovaném Městskému soudu v Brně žalovaný uvedl, že žalobci jsou vlastníky částí pozemků, aniž by byly vymezeny geometrickým plánem, navíc část předmětných pozemků je ve vlastnictví osob (konkrétně Masarykovy University a společnosti CD XXI a. s.), které nebyly účastníky soudního řízení, a není tak dodržen § 8 odst. 1 zákona č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem (dále jen „zákon č. 265/1992 Sb."), neboť podání nenavazuje na dosavadní zápisy v katastru. Žalovaný proto záznam neprovedl. Oba předmětné rozsudky žalovanému předložili následně také žalobci, žalovaný jim dopisem ze dne 14. 2. 2013 (č. j. Z-3093/2013-702) sdělil, že zápis v katastru nelze provést, a to z týchž důvodů. Na základě dalšího podnětu žalobců, že u některých parcel konkrétně označených nedošlo ke změně vlastnictví, resp. pozemky jsou vedeny na LV pro ČR, jim žalovaný dne 22. 4. 2013 (Z-2110/2013-702,Z-3093/2013-702 a Z-8775/2013-702) sdělil, že dle jejich požadavku provedl záznam vlastnických práv k parcelám č. 1331/9, 1333/2, 1333/10, 1329/8, 1331/1, 1340/3 a 1329/6 na základě porovnání parcel (pouze k parcelám evidovaným na LV 10 002 v k. ú. Bohunice). U zbylých parcel záznam znovu odmítl provést, protože parcely KN jsou tvořeny dalšími částmi parcel PK, které nebyly předmětem vydání, a pro tyto části požadoval doložení příslušného geometrického plánu.

[4] Dne 29. 4. 2013 podali žalobci ke Krajskému soudu v Brně žalobu původně označenou jako žaloba „*proti správnímu úřadu podle § 249 (2) o. s. ř. o nezapsání záznamu vlastnictví spojen*[ou] *s návrhem na zapsání poznámky spornosti u doposud neoznačených pozemků*", kterou se domáhali, aby krajský soud oba dopisy žalovaného (jež označují jako rozhodnutí) zrušil a nahradil je vlastním rozhodnutím, jímž se do katastru nemovitostí zapisuje jejich vlastnické právo k dosud nezapsaným nemovitostem (specifikovaných dle rozsudků[1]).

[5] O kompetenčním sporu mezi senátem civilního úseku Krajského soudu v Brně a specializovaným senátem pro správní soudnictví téhož soudu rozhodl usnesením ze dne 15. 1. 2014, č. j. Konf 26/2013 - 27, zvláštní senát zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů tak, že příslušným k rozhodnutí je soud ve správním soudnictví, a to v řízení o ochraně před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu ve smyslu § 82 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s"). Toto usnesení nabylo právní moci 12. 2. 2014.

[6] Krajský soud, specializovaný senát pro správní soudnictví, vázán vysloveným právním závěrem poté postupem ve smyslu § 37 odst. 5 s. ř. s. vyzval žalobce k doplnění žaloby původně podané podle § 249 o. s. ř., a to tak, aby doplnili žalobu jako žalobu

zásahovou dle § 82 a násl. s. ř. s. Podáním doručeným soudu 14. 4. 2014 do datové schránky a následně poštou dne 22. 4. 2014 žalobci popsali procesní historii, uvedli, že nezákonný zásah spatřují v neprovedení záznamu vlastnických práv k nemovitostem dle pravomocných rozsudků (viz shora [1]), popsali skutečnosti, v nichž spatřují nezákonnost zásah správního orgánu a **navrhli soudu,** aby *vyrozumění Katastrálního úřadu pro Jihomoravský kraj ze dne 22. 4. 2013 ve věci řízení č. j. Z-8775/2013-702 o neprovedení záznamu obnoveného vlastnictví k zbývajícím dvacet dva (22) pozemkům KN p. č. 1331/10, 1331/11, 1331/13, 1331/14, 1331/15, 1331/17, 1331/2, 1331/22, 1331/27, 1331/3, 1331/30, 1331/5, 1331/54, 1331/7, 1331/8, 1331/83, 1331/85, 1334/1, 1340/1, 1383/4, 1383/5, 1383/6 a p. č. 1383/7, všechny v k. ú. Bohunice, obec Brno, bylo zrušeno jako nezákonný zásah do práv žalobců založených veřejnou listinou, pravomocným verdiktem Krajského soudu v Brně sp. zn. 18 Co 217/2011-833 z 18. 10. 2012, a aby Katastrální úřad pro Jihomoravský kraj, katastrální pracoviště Brno-město bezodkladně provedl záznam právního podílového vlastnictví k pozemkům KN p. č. 1331/10, 1331/11, 1331/13, 1331/14, 1331/15, 1331/17, 1331/2, 1331/22, 1331/27, 1331/3, 1331/30, 1331/5, 1331/54, 1331/7, 1331/8, 1331/83, 1331/85, 1334/1, 1340/1, 1383/4, 1383/5, 1383/6 a p. č. 1383/7, všechny v k. ú. Bohunice, obec Brno, a to 1/3 pro paní B. S., 1/3 pro pana T. K., 1/6 pro paní M. A. E. K. a 1/6 pro pana M. K., tak jak to předepisuje ustanovení § 7 (1) ZoZV, a to ke dni 4. února 2013 s přihlédnutím k mínění Zákona o půdě a k dikci ustanovení § 82 a násl. s. ř. s. a k obecným zásadám fungování právního státu a soudní nezávislosti.* Žalobci zdůraznili, že odmítnutí zápisu obnoveného vlastnického záznamu zcela vyprazdňuje účel i literu zákona o půdě a porušuje zaručená práva vlastnická i dědická.

[7] Žalovaný k věci uvedl, že postupoval podle zákona č. 265/1992 Sb. a zákona č. 344/1992 Sb., a podle prováděcí vyhlášky č. 26/2007 Sb. Namítl, že se žalobci petitem domáhají vlastnického práva k pozemku 1331/17 v k. ú. Bohunice, ale současně uvádí výjimku k této parcele. Pozemek 1331/54 již neexistuje, zanikl do parcel 1331/83 a 1331/85, a vlastníci nemovitostí evidovaní na LV 1546 a LV 929 pro k. ú. Bohunice nebyli účastníky v řízení před soudem. Od 1. 1. 2014 podléhá změna vlastnického práva podle rozhodnutí soudu jako veřejné listiny vkladu práva do katastru ve smyslu ust. § 11 a § 18 zákona č. 256/2013 Sb.

[8] Podáním ze dne 23. 6. 2014 žalobci tomuto vyjádření oponovali zejména tím, že **a)** ignoruje výtky žalobců ohledně nezapsání poznámky dle § 9 odst. 1, resp. § 9a zákona č. 265/1992 Sb., **b)** nereflektuje speciální úpravu zákona o půdě a jejich žádost o součinnost tj. o vyhotovení geometrického plánu, který má být neoddělitelnou součástí listin, je-li třeba předmět zápisu zobrazit do katastrální mapy (§ 19 odst. 1 zákona o půdě). Přitom pro potřeby soudu vyhotovil porovnání parcel katastru nemovitostí, které nebylo žalobcům postoupeno, nicméně z toho plyne, že katastrální úřad nemá problém soudně vydané zemské plochy identifikovat, **c)** parc. č. KN 1331/17 zahrnutá do petitu omylem, nereflektovala změnu odvolacího rozsudku, upřesnění bylo provedeno dne 20. 4. 2015; pozemek KN p. č. 1331/54 není eliminován, protože k jeho rozdělení na pozemky KN p. č. 1331/83 a p. č. 1331/85 došlo bez jejich vědomí; **d)** k jejich tíži nemůže jít ani neúčast vlastníků (nulitně převedených pozemků - § 5 zákona o půdě): CD XXI a.s. (LV 1546, pozemek KN p. č. 1340/1) a Masarykova Univerzita (LV 929), která vydání žalobcům podporuje (dle dohody jí budou převedeny). K tomu žalobci odkázali na judikaturu

Ústavního soudu (nález sp. zn. IV. ÚS 195/97 a další). Nevyhověním provedení záznamu v jejich prospěch je tak poskytnuta ochrana stavu vytvořenému *contra legem*.

[9] Žalovaný proti tomu argumentoval tím, že rozsudky předložené k zápisu záznamem byly předloženy katastrálnímu úřadu až po 1. 1. 2012, po novele zákona č. 265/1992 Sb., z judikatury uvedené žalobci nebylo možno vycházet, naopak dle judikatury NS ČR se na osobu, která nebyla účastníkem řízení, nevztahuje rozhodnutí v něm vydané, tedy pro nového vlastníka nebyly rozsudky závazné a bránil tak zápisu záznamem § 8 cit. zákona; do 1. 1. 2012 se prováděly duplicitní zápisy, po tomto datu již jen zápisy definitivního vlastníka. Soudu pak byly poskytnuty údaje (porovnání parcel) jako důkaz potřeby geometrického plánu (části parcel nelze určit jinak, než dle takového plánu), žalovanému není známo, že by o ně žalobci žádali. Podle platné vyhlášky č. 162/2001 Sb. by jistě byly poskytnuty snímky z katastrální mapy s doplněnými parcelami dříve evidované v pozemkové knize tak, jak se při vydání zákona o půdě řešily.

[10] Po dalším vyjádření žalobců (zdůrazňujícím protiprávní převody a absenci zdůvodnění, proč nebyla zapsána alespoň poznámka spornosti) krajský soud usnesením ze dne 13. 8. 2014, č. j. 31 A 23/2013 - 134, které bylo doručeno zástupci žalobců dne 6. 9. 2014, opětovně poučil žalobce o podmínkách řízení dle § 82 s. ř. s. a opakovaně vyzval žalobce, aby doplnili a upřesnili svou žalobu ze dne 28. 4. 2013 ve znění doplnění ze dne 12. 4. 2014 dle ust. § 87 odst. 2 s. ř. s. tak, aby soud navrhované znění petitu mohl převzít do výroku svého rozhodnutí, a to s odkazem na rozhodnutí rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu č. j. 7 Aps 3/2008 - 98, z něhož citoval body [28] až [32].

[11] Podáním doručeným soudu 17. 9. 2014, resp. 22. 9. 2014 žalobci navrhli, aby soud rozhodl takto:

I. Žalovanému se ukládá povinnost bezodkladně ***obnovit*** *stav nárokovaných nemovitostí před contra leges zápisy vlastnických práv třetím osobám, které povinnými osobami podle Zákona o půdě nebyly. Takový zásah byl nezákonný, je právně neplatný a jeho důsledky trvají.*

II. Žalovanému se ukládá povinnost ***obnovit*** *v katastru nemovitostí parcelní číslo, výměru, typ a druh pozemku, existence stavby, způsob ochrany, LV a vlastnické právo u pozemků oslovených řízením Krajského soudu v Brně sp. zn. 18 Co 217/2011, a to ke dni podání žaloby k Městskému soudu v Brně a obnovení řízení sp. zn. 39 C 129/2005, tedy napravit následky extra-justičních transformací, kterými byly sporné pozemky postiženy poté, co se staly předmětem soudních řízení, a tím v katastru replikovat právní stav existující před nezákonnými zásahy.*

III. Žalovanému se poté ukládá povinnost provést ***uznání existence vlastnictví*** *vkladem ve prospěch žalobců. Věcná práva žalobců vznikla vydáním soudního rozhodnutí s právní mocí ke dni 7. prosince 2010 a tyto jsou právním stavem dodnes. Vykonání intabulace tohoto právního stavu musí žalovaný provést ze své úřední povinnosti do veřejnoprávní evidence.*

IV. V případě, že obnovení právního stavu před nezákonným zásahem nelze provést u určitých pozemků bezodkladně, žalovanému se ukládá povinnost v mezidobí ***zapsání poznámky spornosti*** *u takových pozemků dle § 24(1) katastrálního zákona č. 256/2013 Sb., neboť aktuální stav zapsaný v katastru nemovitostí není v souladu se skutečným právním stavem.*

V. Žalovanému se zakazuje, aby v porušování práv žalobců pokračoval; ukládá se mu, aby konal v souladu s vůlí příslušných orgánů veřejné moci a se zněním vydaných veřejných listin.

[12] Současně žalobci uvedli, že shora uvedený žalobní petit se týká zbývajících dvacetidvou (22) vlastněných, doposud však nezapsaných, byť sourozencům/nástupcům K. soudně pravomocně přiznaných, částí pozemků KN p. č. 1331/10, 1331/11, 1331/12, 1331/13, 1331/14, 1331/15, 1331/2, 1331 /22, 1331/27, 1331/3, 1331/30, 1331/5, 1331/54 (poté 1331/83 a 1331/85), 1331/7, 1331/8, 1334/1, 1340/1, 1383/4, 1383/5, 1383/6 a p. č. 1383/7, všechny v k. ú. Bohunice, obec Brno. Předmětné nemovitosti měly být též označeny poznámkou tak, jak to ust. § 9(1) zákona č. 265/1992 Sb. umožňuje, neboť se jich týkala žaloba sp. zn. 39 C 129/2005 (podána žalobci dne 24. května 2005), znovuprojednání téže věci (zahájeno dne 4. listopadu 2008), rozsudek Městského soudu v Brně č. j. 39 C 129/2005 - 515 (vydán dne 30. března 2010 - právní moc většiny výroků nastala dne 23. června 2010, obsahuje seznam v restituci vydaných pozemků), odvolací řízení (podáno jinými účastníky dne 3. a 9. června 2010), a verdikt Krajského soudu v Brně č. j. 18 Co 217/2011 - 833 (vyhlášen dne 18. října 2012 - právní moc dne 7. prosince 2012). Navrhovanou intabulaci v katastru nemovitostí je nutno provést ve spoluvlastnických podílech, tedy 1/3 pro paní B. S., 1/3 pro pana T. K., 1/6 pro paní M. A. E. K. a 1/6 pro pana M. P. K., a to ke dni 4. února 2013, tj. dni doručení pravomocné veřejné listiny Krajským soudem v Brně žalované osobě, za účelem záznamu dle ustanovení § 7(1) ZoZV (zák. č. 265/1992 Sb.), s přihlédnutím k mínění Zákona o půdě (zák. č. 229/1991 Sb.), k dikci ust. § 82 et seq. s. ř. s. (zák. č. 150/2002 Sb.), účinnosti nového katastrálního zákona (zák. č. 256/2013 Sb.) a k obecným zásadám fungování právního státu a soudní nezávislosti.

[13] Žalovaný podáním ze dne 9. 10. 2014 k tomuto doplnění žaloby uvedl, že obnovit stav zápisů v katastru žalobci nárokovaných nemovitostí do té podoby, jaká platila v době, kdy vlastnické právo bylo zapsáno ve prospěch osoby povinné, není možné. Takový zápis, to je obnovení původního zápisu, by neměl oporu v platných právních předpisech, protože z moci úřední je oprávněn katastrální úřad změnit zápis práva pouze v případech předvídaných ustanovením § 36 zákona č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí, tedy v případech, kde je v katastrálním operátu evidovaný zřejmě chybný údaj, který byl způsoben zřejmým omylem při vedení a obnově katastru, případně nepřesností při podrobném měření, zobrazení předmětu měření v katastrální mapě a při výpočtu výměr parcel v rozporu s prováděcím předpisem. Obecně platí, že opravou takové zřejmé chyby nesmí dojít k zásahu do řádně nabytých věcných práv k nemovitostem, opravit lze tak pouze údaj, který byl zapsaný v rozporu s listinou, která byla podkladem zápisu. Takový rozpor by navíc musel vzniknout zřejmým omylem osoby, která zápis prováděla, musí tak jít o omyl, který je každému jasný na první pohled bez hlubšího zkoumání. Pokud předchozí zápisy vlastnických práv ve prospěch třetích osob byly prováděny na základě řádných listin a v souladu s nimi, tento postup nepřipadá v úvahu. Katastrálnímu úřadu nepřísluší podle současné ani předchozí právní úpravy přezkoumávat platnost vkladových listin. Obecně může dojít k zápisu práva na základě neplatné listiny, takový zápis nemusí odpovídat skutečnému právnímu stavu, nejedná se však o zřejmý omyl, a proto katastrální úřad takový zápis napravit postupem podle uvedeného ustanovení nemůže, neboť sám nemůže řešit otázku platnosti takové listiny. Jakoukoliv jinou změnu zápisu tedy nemůže bez doložení kvalifikované listiny, tedy jen z moci úřední, katastrální úřad provést, to platí

shodně i pro soubor popisných informací i pro soubor geodetických informací katastrálního operátu.

[14] Žalovaný nijak nezpochybňuje soudy vydaná pravomocná rozhodnutí, ale není oprávněn uznávat existenci jakéhokoliv práva, pokud se tedy žalobci domáhají uznání jejich vlastnického práva, takový požadavek nemá oporu v platných právních předpisech, jimiž je katastrální úřad vázán. Vkladové řízení je pak vždy zahájeno pouze na návrh, případně doručením listiny ve specifických případech podle § 14 odst. 2 katastrálního zákona. Je proto vyloučeno, aby vkladové řízení bylo zahájeno z moci úřední.

[15] Důvod k vyznačení poznámky spornosti podle § 24 odst. 1 katastrálního zákona v daném případě není dán. Aby bylo možné tuto poznámku k dotčeným nemovitostem vyznačit, musela by být u soudu podána žaloba na určení vlastnického práva ve prospěch osoby odlišné od knihovního vlastníka, případně jiného oprávněného a takové podání žaloby doloženo katastrálnímu úřadu nebylo. Dalším důvodem k vyznačení poznámky spornosti zápisu by bylo tvrzení domnělého vlastníka, že se cítí být dotčen zápisem provedeným do katastru bez právního důvodu ve prospěch někoho jiného s tím, že takové tvrzení bude v zákonem stanovené lhůtě doloženo podaným žalobním návrhem; ani takové tvrzení žalobců katastrálnímu úřadu nedošlo. Posledním důvodem pro vyznačení poznámky spornosti zápisu je podaná žaloba o určení, že právní jednání, na jehož základě má být teprve zapsáno právo do katastru nemovitostí, je neplatné, zdánlivé nebo zrušené. Tuto variantu lze užít pouze v průběhu vkladového řízení, je-li kvalifikovaným způsobem zpochybněno samotné právní jednání, které má být podkladem pro zápis do katastru. V současné době žádné vkladové řízení ohledně dotčených pozemků neprobíhá, nepřipadá proto vyznačení takové poznámky v úvahu. V ostatním pak odkázal plně na svá předchozí vyjádření.

[16] Krajský soud následně usnesením ze dne 11. 12. 2014, č. j. 31 A 23/2013 - 152, žalobu podle § 37 odst. 5 s. ř. s. odmítl pro neodstranění vad podání. Po rekapitulaci shora uvedeného postupu předně uvedl obecná východiska aplikace institutu žaloby na ochranu před nezákonným zásahem a důvody její nepřípustnosti (§ 82 s. ř. s.); podle soudu „*Smyslem právní úpravy je poskytnout soudní ochranu před protiprávním konáním správních orgánů v těch případech, kde jiná ochrana není možná. Pro úsudek o existenci či neexistenci takových právních prostředků z hlediska přípustnosti žaloby podle § 82 a násl. s. ř. s. bude pak rozhodné, zda právní řád ochranu jinými právními prostředky objektivně připouští, nikoliv zda mohou být užity v konkrétním případě v době podání žaloby podle § 82 a násl. s. ř. s. Žaloba podle části třetí hlavy druhé dílu třetího s. ř. s. není přípustná nejen tehdy, kdy žalobce má v době podání žaloby i jiné právní prostředky ochrany k dispozici, ale ani tehdy, pokud žalobce mohl brojit proti nezákonnému zásahu v jiném řízení opravnými prostředky, které jsou upraveny pro vedení daného řízení nebo žalobou u soudu a této možnosti v zákonem stanovené lhůtě nevyužil. Žaloba není přípustná konečně ani tehdy, pokud právní prostředky byly vyčerpány a žalobce není spokojen s výsledkem takového řízení*“. S odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu (viz rozsudek ze dne 24. 6. 2004, č. j. 2 Ans 1/2004 – 64; rozsudek ze dne 3. 6. 2004, č. j. 2 Afs 17/2003 – 54) dovodil, že „*O zásah ve smyslu ustanovení § 82 s. ř. s. by se jednalo tehdy, bylo-li by možné tvrdit, že napadeným zásahem „byla stěžovatelka přímo zkrácena na svých právech, a v tomto případě by také správní soud mohl správnímu orgánu zakázat, aby v porušování práva stěžovatelů pokračoval a přikázat, aby (je-li*

to možné) obnovil stav před zásahem (§ 87 odst. 2 s. ř. s.)“, přičemž odkázal na pojmové znaky řízení o žalobě proti nezákonnému zásahu dle posledního citovaného rozsudku zdejšího soudu: 1) tvrzení o přímém zkrácení na právech žalobce, 2) napadený zásah nelze považovat za rozhodnutí (ani velmi extenzivně pojaté), 3) zásah trvá nebo je dána hrozba jeho opakování, 4) pro rozhodování je určující skutkový stav zjištěný ke dni rozhodnutí soudu, 5) ukončení nezákonného zásahu lze zjednat rozhodnutím soudu, zakazujícím správnímu orgánu pokračovat v tomto zásahu.

[17] V návaznosti na závěry v rozsudku ze dne 26. 7. 2007, č. j. 2 Aps 2/2007 – 70 (postavení procesního institutu žaloby proti nezákonnému zásahu, pokynu nebo donucení správního orgánu ve vztahu k žalobě proti rozhodnutí správního orgánu) a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 1. 2010, č. j. 2 Aps 6/2009 - 52 (primát žaloby proti rozhodnutí správního orgánu) a zejména rozhodnutí rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2010, č. j. 7 Aps 3/2008 - 98 (z něhož krajský soud opakovaně citoval jako již v usnesení ze dne 13. 8. 2014, č. j. 31A 23/2013 - 134) ve vztahu k dané věci uzavřel, že krajský soud není oprávněn sám pozměňovat předmět řízení či dovozovat, jak má být ve věci rozhodnuto. „*V daném typu řízení je soud vázán vymezením předmětu řízení, k němuž patří i formulace žalobního petitu. V řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu je zcela na vůli žalobce, jak jím tvrzený nezákonný zásah vymezí, jakož i to, zda určí zásah, který má být podle jeho názoru soudem prohlášen za nezákonný, přičemž žalobce v tomto řízení nese plnou odpovědnost* ***za vykonatelnost žalobního požadavku.***“ Zákonem požadovanou poučovací povinnost ve vztahu k žalobcům shora uvedeným postupem měl za splněnou. Závěrem zdůraznil, že „*Naplnění požadavku na formulaci žalobního petitu není významné jen jako formální náležitost žaloby, ale jedná se o nezbytný předpoklad pro to, aby rozhodnutí soudu bylo z materiálního hlediska vykonatelné a aby mohly nastat právní účinky soudním řízením sledované*“ a že není v dané věci oprávněn rozhodnout tak, jak se žalobci domáhají, protože „*toto řízení není určeno k tomu, aby soud rozhodoval, o zrušení vyrozumění žalovaného ze dne 22. 4. 2013, ani o určení vlastnictví, o vlastnických sporech či k tomu, aby řešil a napravoval nebo nahrazoval existující stav vlastnických práv, především však nelze přiznat žalobcům jiná práva a žalovanému uložit jiné povinnosti než je v tomto řízení přípustné. Krajský soud v Brně zcela sdílí a přebírá též názor vyjádřený v usnesení Ústavního soudu ze dne 10. 6. 2014, sp. zn. IV. ÚS 2217/13 ohledně formulace závěrečného žalobního petitu, kdy Ústavní soud uvedl, že v případě, že by obecné soudy rezignovaly na jakékoli nároky na formulaci žalobního petitu bylo by v podstatě zbytečné rozlišovat mezi typy jednotlivých žalob a v podstatě by tak stačilo, aby žalobci popsali svůj problém a bylo by již ponecháno na soudu věc hmotněprávně posoudit tak, aby žalobci dosáhli v řízení úspěchu. Takový postup podle přesvědčení Ústavního soudu není možné akceptovat, neboť soud by pak nevystupoval jako nezávislý a nestranný orgán.*“ Shledal tak, že „*podání žalobců nadále, i přes opakované výzvy a podrobné poučení soudu, nesplňuje podmínky pro to, aby se soud mohl věcí zabývat meritorně, především soud není oprávněn rozhodnout v intencích požadavků žalobců formulovaných petitem jejich podání.*“ (str. 10 - 11 rozhodnutí).

II. Kasační stížnost a vyjádření účastníků řízení

[18] Žalobci (dále jen „stěžovatelé“) napadli v záhlaví označené usnesení krajského soudu. Stěžovatelé souhlasí s tím, že soud není oprávněn sám pozměňovat předmět řízení a

dovozovat, jak má být ve věci rozhodnuto, tento závěr však mají za formalistický (judikatura není ustálená, jde o vydání majetku dle restitučních zákonů, kde je formalismus zakázán, dosavadní judikáty se týkaly většinou listin moci výkonné oproti současnému případu, kdy jde o rozsudek vydaný mocí soudní, v aktuální kauze pak stěžovatelé nemají jinou možnost, jak intabulovat své vlastnické právo). Navrhují, aby Nejvyšší správní soud zrušil usnesení krajského soudu z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), d) a e) a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[19] Tvrdí-li soud, že toto řízení není určeno k tomu, aby soud rozhodoval "… *o zrušení vyrozumění žalovaného ... ani o určení vlastnictví a o vlastnických sporech či k tomu, aby řešil a napravoval nebo nahrazoval existující stav vlastnických práv, především však nelze přiznat žalobcům jiná práva a žalovanému uložit jiné povinnosti, než je v tomto řízení přípustné*", *pak* dopad z tohoto závěru považují za de facto vyjmutí /abrogaci/právě té soudní ochrany, zavedené tímto institutem, o kterou žádali. Dovodil-li soud, že podání žalobců nesplňuje podmínky, aby se soud jím mohl zabývat meritorně, pak, protože žádné jiné procesy/prostředky, jak intabulovat stav právní na základě pravomocného rozsudku do stavu faktického, neexistují, de facto soud potvrdil *contra legem* nabyté vlastnické právo, respektive zápis tohoto práva třetích osob. Nebylo reagováno vůbec na návrh žalobního petitu o zapsání poznámky spornosti dle § 24 odst. 1 nového katastrálního zákona č. 256/2013 Sb., ačkoli aktuální stav v katastru nemovitostí není v souladu se skutečným právním stavem.

[20] Stěžovatelé namítají, že napadené usnesení krajského soudu trpí nedostatkem odůvodnění, když podstatou odmítnutí je názor soudu, že přímo žalovat nezákonný zásah je možno jen tehdy, pakliže ochrana jinými právními prostředky není možná. V dané věci však primát žaloby proti rozhodnutí nebylo možno v dané věci zohlednit, protože žádné rozhodnutí vydáno nebylo; určovací žaloby jsou neefektivní, již v restitučním řízení vydané pozemky končí „vyvlastněním", resp. určením vlastnického práva ve prospěch třetí osoby (např. rozsudek Městského soudu Brno č. j. 41 C 83/2012 – 229). Usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu č. j. 7 Aps 3/2008 - 98 výslovně deklaruje, že *„jiné právní prostředky totiž ve věci záznamu do katastru neexistují*". Rozhodnutí zvláštního senátu č. j. Konf 26/2013 - 27 judikuje, že *„příslušný soud vydat rozhodnutí o záznamu a poznámce je soud ve správním soudnictví*" a nemůže se tak jednat o žalobu podle páté části o. s. ř.

[21] K soudem citovaným pasážím usnesení rozšířeného senátu NSS č. j. 7 Aps 3/2008 - 98 poukazují na to, že od vyhlášení uvedeného rozhodnutí byl „záznamový a katastrální zákon" 3 × novelizován a k 1. 1. 2014 byly oba zrušeny. V citovaném rozhodnutí šlo o „listinu krajské rady" a nikoliv o pravomocné soudní rozhodnutí; nejednalo se v něm o zápis obnovení vlastnictví dle speciálního restitučního zákona, pod kterým jsou obnovována vlastnická práva výslovně i na úkor současných vlastnických vztahů; krajský soud opomněl rozsudek NSS č. j. 9 As 60/2008 - 42 z 18. 6. 2008, v němž se o soudní listině jedná, a kde se konstatuje, že *„katastrálnímu úřadu nepřísluší hodnotit jeho věcnou stránku*".

[22] Za nesprávný považují též závěr krajského soudu ohledně nedostatku navrhovaného petitu. Pakliže soud tvrdí, že se lze též domáhat toho, že zásah byl nezákonný, poukazují na to, že žalobní petit z 15. 9. 2014 právě takový návrh obsahoval,

slovy: „*Takový zásah byl nezákonný, je právně neplatný a jeho důsledky trvají*“. Nápodobně tak učinili ve výroku II.: „*replikovat právní stav existující před nezákonnými zásahy*“.

[23] Konstatuje-li soud, že cílem postupu podle § 82 s. ř. s. je poskytnutí ochrany pokud nezákonný zásah či jeho důsledek trvá, stěžovatelé připomínají, že tak svou žalobu i koncipovali, neboť žalobní petit ze dne 15. září 2014 ve svém výroku I. zněl: „*Takový zásah byl nezákonný, je právně neplatný a jeho důsledky trvají*“. Nápodobně tak učinili v návrhu výroku bod V.: „*Žalovanému se zakazuje, aby v porušování práv žalobců pokračoval*“. S účinností nového katastrálního zákona č. 256/2013 Sb. intabulace vlastnictví na základě veřejné listiny zůstala i nadále možná díky ustanovení § 17 odst. 2 ve spojení s ustanovením § 17 odst. 1 písm. g).

[24] Pokud jde o další argumentaci týkající se upřednostnění intabulace právního stavu do katastrálního registru v této věci, zejména v případě, kdy otázka nejen návaznosti vlastnických katastrálních zápisů byla pevně meritorně projednána soudem, stěžovatelé v plném rozsahu odkazují na podrobná vylíčení skutkového stavu a právních mandátů v předchozích řízeních, zejména obsah žaloby dne 28. dubna 2013 a v podání z 15. června 2014.

[25] Podle stěžovatelů napadené usnesení nezohlednilo výroky předcházejícího usnesení Nejvyššího správního soudu v této věci (č. j. Konf 26/2013 - 27), které v určitých otázkách lze považovat za *stare decidis*:: např. že*: - v případě postupu podle § 7 již věcná práva vznikla, změnila se nebo zanikla a tato skutečnost se záznamem toliko zapíše do katastru bez konstitutivních účinků. Katastrální úřad pouze posuzuje, zda listina (např. rozhodnutí soudu) splňuje formální požadavky podle § 8 odst. 1 a následně provede zápis do katastru, nebo v případě, že shledá, že listina není způsobilá k vykonání záznamu, listinu vrátí předkladateli (§ 8 odst. 2); - zápisem poznámky katastrální úřad o ničem nerozhoduje, toliko zaznamenává - aniž by se k tomu mohl jakkoliv vzepřít- právní skutečnosti nastalé nezávisle na vůli osob, kterým náleží věcná práva k nemovitostem evidovaným v katastru; - podobně je tomu i u záznamu práva, ... a ani zde katastrální úřad nerozhoduje, pouze koná v souladu s vůlí jiného orgánu veřejné moci; - v posuzované věci se takové ochrany žalobci domáhají, neboť pokud byly splněny podmínky provedení záznamu do katastru a žalovaný jej neprovedl, došlo k zásahu do veřejných subjektivních práv žalobců na to, aby jejich soukromá práva vztahující se k nemovitostem byla předepsaným způsobem za splnění předepsaných podmínek zaznamenána ve veřejnoprávní evidenci; - vzhledem ke shodným znakům zápisu a poznámky podle zákona č. 265/1992 Sb. Není důvodu se v nyní posuzovaném případě žaloby proti neprovedení záznamu práva do katastru nemovitostí od tohoto závěru odchýlit).*

[26] Stěžovatelé poukazují na ústavní aspekt napadeného usnesení. Mají za to, že odmítnutí zápisu vlastnického záznamu je v rozporu se zákonem o půdě a porušuje jejich Ústavou ČR zaručená práva (žaloba navrhovala předložení věci Ústavnímu soudu, pokud by soud došel k závěru, že ustanovení zákona je v rozporu s ústavním pořádkem). Usnesení krajského soudu se k tomuto žádným způsobem nevyjádřilo, přitom je povinností soudu se se všemi argumenty účastníky vznesenými vypořádat a mít na zřeteli práva garantovaná Ústavou ČR. Nebyl zohledněn nález Ústavního soudu značka II. ÚS 519/08 (respektování závazných soudních rozhodnutí jako atributu právního státu), současně poukazují na stanovisko kolegia Nejvyššího soudu sp. zn. Cpjn 50/93, podle něhož výrok rozsudku

ukládající vydání věci podle předpisu restitučního je postačujícím podkladem i pro záznam do katastru nemovitostí. Obdobně rozhodnutí velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ČR z 11. prosince 2013, sp. zn. 31 Cdo 2060/2010, kterým byla při vydávání nemovitostí podle restitučního zákona znovu potvrzena povinnost katastrálního úřadu ve smyslu ustanovení § 7 odst. 1 zákona č. 265/1992 Sb. bez nepřípustného oddalování zapsat vlastnické právo oprávněné osoby k vydávaným nemovitostem do katastru nemovitostí záznamem.

[27] Stěžovatelé tvrdí, že postupovali v pevné víře, že je dáno, že „vlastnický" zápis v katastru zapsaných současných tzv. „držitelů" sporných pozemků je díky blokaci zákona o půdě (§ 5 odst. 3) nulitní (ze zákona). Právní stav sporných pozemků ani tento zákon nebyl v odůvodnění napadeného rozhodnutí ani jednou zmíněn, v přípisu žalobců z 15. června 2014 tento aspekt byl dále podepřen nálezem Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 195/97 z 11. prosince 1997 týkající se absence smluvní volnosti osob povinných a nepřípustnosti ochraně stavu vytvořenému *contra legem*, též již nález zn. I. ÚS 2758/10 ze 4. dubna 2012, nález zn. I. ÚS 642/03 ze 17. června 2004 a další. Není možno odhlédnout od systémové nutnosti považovat detailně projednaný pravomocný rozsudek odvolacího soudu za konečné závazné a efektivní rozhodnutí ve věci vznesených restitučních nároků. Opětovná litigace již rozhodnuté věci by byla neslučitelná s podstatou našeho právního systému a svědčila by o nevymahatelnosti zákona.

[28] Navrhují, aby Nejvyšší správní soud zrušil usnesení krajského soudu z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), d) a e) a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[29] Stěžovatelé v podání ze dne 26. 1. 2015 navrhli, aby Nejvyšší správní soud vydal ve věci předběžné opatření. Usnesením ze dne 26. 2. 2015, č. j. 6 As 2/2015 – 74, nebylo předmětnému návrhu vyhověno.

[30] Žalovaný se ke kasační stížnosti vyjádřil podáním ze dne 10. 2. 2015. Odkazuje na vyjádření, které předložil již v předešlém řízení městskému soudu. Nadto odmítá tvrzení stěžovatelů, že nerespektuje pravomocná rozhodnutí civilních soudů, kterými bylo přiznáno vlastnické právo stěžovatelů k předmětným pozemkům. Těmito rozhodnutími se totiž žalovaný nezabýval po věcné stránce, neboť to katastrálním úřadům nepřísluší. Zásadní překážkou pro provedení záznamu byl chybějící geometrický plán, kterým by byly vyznačeny části vydávaných pozemků. Žalovaný není oprávněn sám dovozovat konkrétní geometrické a polohové určení nemovitostí. Chybějící geometrický plán nemá nic společného s nerespektováním soudních rozhodnutí. K jeho vyhotovení nejsou zmocněny katastrální úřady, nýbrž dle § 3 dost 3 zákona č. 200/1994 Sb., o zeměměřictví a o změně a doplnění některých zákonů souvisejících s jeho zavedením (dále jen „zákon o zeměměřičství"), odborně způsobilé osoby definované v § 3 odst. 4 téhož zákona. Přezkum žalovaného spočíval toliko v posouzení, zda předložená listina je po formální a technické stránce způsobilým podkladem pro záznam práva do katastru nemovitostí. Nemohl se v žádném případě zabývat širšími souvislostmi restitučního řízení. U těch pozemků, u kterých to bylo možné, byl záznam změny vlastnického práva proveden. Stěžovatelům byly sděleny důvody neprovedení záznamu u zbylých pozemků, přičemž chybějící geometrický plán v kasační stížnosti nijak nezohledňují. Odvolávají se na obecné principy právního státu a ústavně zaručená práva, ale k formálním a technickým nedostatkům

předložené záznamové listiny se nijak nevyjadřují. Namítají-li rozpor neprovedení záznamu se smyslem zákona o půdě, žalovaný uvádí, že tímto zákonem se jeho činnost neřídí a v případě stěžovatelů jej neaplikoval, neboť mu to nepřísluší. Odmítá taktéž požadavek na vyznačení poznámky spornosti, neboť ji lze dle § 24 odst. 1 katastrálního zákona vyznačit pouze v případě podání občanskoprávní žaloby, kterou je napadáno věcné právo zapsané v katastru nemovitostí, případně zápis věcného práva či vkladová listina. Správní žaloba tak způsobilým podkladem není.

[31] V podání ze dne 10. 3. 2015 (uvádí se na něm sice „10. ledna 2015“, ale zjevně se jedná o přepis, neboť v lednu vyhotoveno být nemohlo, když reaguje na usnesení z února, a Nejvyššímu správnímu soudu bylo doručeno 11. března) stěžovatelé v reakci na usnesení, jímž byl zamítnut jejich návrh na vydání předběžného opatření, namítají, že žalovanému byl geometrický plán předložen dne 14. 11. 2012 Masarykovou univerzitou a žalovaným byl schválen dne 28. 11. 2012 pod č. PGP-1742/2012-720. Dne 22. 8. 2014 byl žalovanému postoupen geometrický plán společnosti PK Geo, s.r.o., který byl schválen dne 27. 8. 2014 pod č. PGP-1203/2014-720. Dle stěžovatelů oba geometrické plány umožňují delimitaci vydaných částí pozemků. Žalovaný tak měl minimálně od 14. 11. 2012 k dispozici geometrický plán, který přesně specifikoval vydané části pozemků PK p. č. 1090, 1182, 1193 a p. č. 1435.

[32] Ve vyjádření ze dne 23. 3. 2015, doručeném následný den, žalovaný upozorňuje, že stěžovatelé sami připustili, že shora jmenované geometrické plány nebyly součástí soudního rozhodnutí při jeho předložení žalovanému za účelem provedení zápisu vlastnického práva záznamem. Oba geometrické plány přitom byly předloženy pouze k vyjádření souhlasu se způsobem očíslování nově vytvářených parcel. Jelikož číslování odpovídalo právním předpisům, vyslovil žalovaný souhlas s očíslováním parcel pod shora citovanými spisovými značkami. To však neznamená, že na základě dotčeného geometrického plánu dojde i k odpovídajícímu zápisu do katastrálního operátu. Je na dotčených osobách, zda odsouhlasený geometrický plán využijí a předloží k zápisu práv jako součást vkladové či záznamové listiny. Katastrální úřad proto není oprávněn provádět zápis na základě geometrického plánu, který byl předložen pouze k souhlasu se způsobem očíslování parcel. V praxi tak není možné uskutečnit postup týkající se využití předmětných geometrických plánů, kterého se stěžovatelé dovolávají. Podle § 19 odst. 1 zákona č. 344/1992 Sb., ve znění účinném do 31. 12. 2013, měl být geometrický plán neoddělitelnou součástí listin, podle nichž měl být proveden zápis do katastru, pokud měl být předmět zápisu zobrazen do katastrální mapy. Podle § 48 odst. 1 katastrálního zákona platí totéž. V posuzovaném případě tak ani jedno z těchto ustanovení nebylo dodrženo, byť na to byli stěžovatelé opakovaně upozorněni.

[33] K oběma shora citovaným vyjádřením žalovaného (ze dne 10. 2. 2015 a 23. 3. 2015) podali stěžovatelé dne 27. 3. 2015 repliku. V ní upozorňují, že žalovaný se zaměřuje na absenci geometrického plánu. Opomíná ovšem, že jej stěžovatelé nemohli sami zajistit, neboť neměli (a stále nemají) přístup na předmětné pozemky. Jsou sice vlastníky, ale v katastru nemovitostí jsou zapsány jiné osoby. *De facto* se přitom jedná o praktické dokončení procesu obnovení vlastnictví dle zákona o půdě. Dle § 4a odst. 1 tohoto zákona jsou to právě dotčené orgány státní správy a uživatelé, kteří jsou povinni poskytnout dokumentaci, a dle § 21a odst. 3 téhož zákona náklady spojené s vyměřením pozemků

nehradí oprávněné osoby. Je tedy paradoxní, že žalovaný vyžaduje geometrický plán od oprávněných osob, k tomu na jejich náklady. Upozorňují, že o vyhotovení geometrického plánu žádali (dopisem evidovaným Státním pozemkovým úřadem pod zn. SPU 00245/2014 ČR). Byli však odkázáni na Krajský pozemkový úřad v Brně, který však sdělením sp. zn. SPU 17587/2014 na žádost ze dne 5. 2. 2015 nereagoval a odmítl v celé věci poskytnout součinnost. K vyjádření žalovaného ze dne 23. 3. 2015 podotýkají stěžovatelé, že jim není zřejmé, proč jej ředitel Katastrálního úřadu pro Jihomoravský kraj předkládá za Katastrální pracoviště Brno-město, když se jedná o organizačně nadřízený útvar. Nicméně při technickém vysvětlení účelu geometrických plánů potvrdil, že byl vysloven souhlas s geometrickými plány ve sporné lokaci a udělena jim spisová značka. Žalovaný měl tedy od 28. 11. 2012 k dispozici geometrický plán, a stěžovatelé se proto podivují, že ho nepoužil jako podklad pro jejich návrh, když jej podali až dne 31. 1. 2013, tedy dva měsíce po schválení plánu.

[34] Spolu s doložením spisové dokumentace (sp. zn. Z-8775/2013-702) předložil žalovaný dne 8. 4. 2015 další vyjádření, ve kterém vysvětlil, proč nebyl v této věci (sp. zn. Z-8775/2013-702) zakládán správní spis. Dále uvádí, že nezapsané části parcel neodpovídaly celým parcelám v katastru nemovitostí a nebyl doložen příslušný geometrický plán, což však byl jen jeden z důvodů neprovedení zápisu. Dalším z nich byla skutečnost, že rozsudek soudu nebyl závazný pro některé vlastníky evidované v katastru, kteří byli restitucí dotčeni, a nebylo doloženo ani souhlasné prohlášení dotčených vlastníků, kteří by pozbývali svá vlastnická práva, a to ve smyslu § 40 vyhlášky č. 26/2007 Sb. Závěrem žalovaný k námitce stěžovatelů vysvětluje, že katastrální pracoviště vykonávají ve svých obvodech působnost příslušných katastrálních úřadů, proto bylo v působnosti ředitele Katastrálního úřadu pro Jihomoravský kraj i podepsání písemnosti ze dne 23. 3.2015.

[35] V podání doručeném dne 17. 4. 2015 stěžovatelé uvedli, že považují za správné předložení spisové dokumentace ke sp. zn. Z-8775/2013-702 v řízení o kasační stížnosti, neboť dokládá, že určité pozemky stěžovatelů lze intabulovat, přestože sami nemohou poskytnout žádný geometrický plán. Upozorňuje-li žalovaný na skutečnost, že rozsudek soudu nebyl závazný pro některé vlastníky evidované v katastru, pak přehlíží fakt, že tito „vlastníci“ disponují nulitním titulem díky blokaci zákona o půdě; že otázka neplatnosti vlastnických titulů i účastenství v restitučním řízení byla oslovena soudem; a že ústředním účelem katastrálních předpisů je, že intabulovaný stav má odrážet stav právní. To vyžaduje i zásada legality, na níž katastrální právní úprava spočívá. K této zásadě odkazují stěžovatelé na odbornou literaturu, z níž vyplývá, že uvedená zásada diktuje činit v katastru nemovitostí jen takové zápisy, které se nepříčí platným právním předpisům. Byl-li vklad povolen na základě absolutně neplatné smlouvy a katastrální úřad je na to upozorněn, měl by tuto chybu obratem napravit. Není možné, aby zápis příčící se zásadě legality bránil zápisu vlastnictví, které je založeno v souladu se zákonem, nadto projednané soudně a pravomocně rozhodnuté, k čemuž stěžovatelé odkazují na rozsudek Velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu sp. zn. 1168/2013, z 12. 11. 2014. Z něj vyplývá, že ani oprávněný držitel v dobré víře v zápis do katastru nemovitostí nemůže nabýt vlastnické právo k nemovitosti od nevlastníka a je povinen k jejímu vrácení skutečnému vlastníkovi.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[36] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou. Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[37] Kasační stížnost žalobce **není** důvodná.

[38] Stěžovatelé v kasační stížnosti obecně odkazují na důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. a), d), e) s. ř. s. Je-li kasační stížností napadeno usnesení o odmítnutí žaloby, přicházejí ovšem pro stěžovatele v úvahu z povahy věci pouze kasační důvody dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., spočívající v tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu, jak vyplývá např. z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Azs 33/2004 - 98, publ. pod č. 625/2005 Sb. NSS, jak soud uvedl již v usnesení o zamítnutí návrhu na předběžné opatření.

[39] Nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu ve smyslu § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. může obecně spočívat v nesprávném posouzení právní otázky soudem (např. aplikuje-li soud výluku ze soudního přezkumu, která na věc nedopadá), nebo v nepřezkoumatelnosti pro nesrozumitelnost či nedostatek důvodů, zejména skutkových (např. odmítne-li podání pro opožděnost, ačkoliv rozhodné skutečnosti nezjistil), popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek, že došlo k odmítnutí návrhu a tím i odmítnutí soudní ochrany, ač pro takový postup nebyly splněny podmínky. Jinou vadu řízení tak může představovat postup soudu, který ač vázán § 37 odst. 5 s. ř. s. nevyzve podatele k opravě nebo odstranění vad podání a o následcích neodstranění vady ve lhůtě k tomu stanovené účastníka řádně nepoučí.

[40] Předmětem posouzení Nejvyšším správním soudem v dané věci je toliko otázka, zda byl dán důvod k odmítnutí podané žaloby podle § 37 odst. 5 s. ř. s. pro neodstranění vad jejího podání. Posouzení merita věci se v takovém případě ani nemůže stát předmětem posouzení, protože ani krajský soud o meritu věci nerozhodoval.

[41] V projednávaném případě, vzhledem k tomu, že žaloba byla původně podána podle § 249 o. s. ř. a následně v kompetenčním sporu usnesením č. j. Konf. 26/2013 - 27 rozhodl zvláštní senát zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb. tak, že příslušným k rozhodnutí je soud ve správním soudnictví (viz shora body [4],[5]), krajský soud, specializovaný senát pro správní soudnictví, vyzval stěžovatele, a to opakovaně podle § 37 odst. 5 s. ř. s. k odstranění vad podání a doplnění žaloby tak, aby splňovala náležitosti zásahové žaloby podle § 82 a násl. s. ř. s. V každém z obou usnesení vydaných krajským soudem byli stěžovatelé rovněž v souladu s § 37 odst. 5 s. ř. s. poučeni o následcích neodstranění vady podání, rovněž byli upozorněni, jaké vady mají odstranit. Zejména v druhém usnesení ze dne 13. 8. 2014, č. j. 31A 23/2013 - 134, je krajský soud výslovně vyzval k upřesnění žaloby tak, aby znění navrhovaného petitu odpovídalo § 87 odst. 2 s. ř. s., aby jej soud mohl převzít do výroku svého rozhodnutí a za tím účelem stěžovatele poučil s odkazem na judikaturu, kterou v podstatných částech i přímo v odůvodnění tohoto usnesení citoval.

[42] Ustanovení § 37 odst. 5 s. ř. s. slouží k odstraňování vad podání, krajský soud tak postupoval správně, aby stěžovatelé neutrpěli újmu v důsledku toho, že původní žalobu mylně koncipovali podle požadavků předpisu, který na věc nedopadá.

[43] Podle ustanovení § 84 odst. 3 s. ř. s. musí žaloba na ochranu před nezákonným zásahem mimo obecných náležitostí podání obsahovat *„a) označení zásahu, proti němuž se žalobce ochrany domáhá, b) vylíčení rozhodujících skutečností, c) označení důkazů, jichž se žalobce dovolává, d) návrh výroku rozsudku.“* Stěžovatelé po opětovném poučení, kterého se jim dostalo, návrh výroku rozsudku upřesnili, jak je uvedeno shora pod bodem [11] event. [12].

[44] Krajský soud v odůvodnění napadeného usnesení s odkazem na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, z nichž obsáhle citoval, již vymezil procesní postavení institutu žaloby na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením, Nejvyšší správní soud proto již toliko doplňuje, že zásahovou žalobou, spočíval-li tvrzený zásah v provedení nebo neprovedení zápisu údajů do katastru nemovitostí záznamem, je nutno vymezit, jaký *konkrétní* zápis záznamem do katastru nemovitostí, jako faktický úkon obsahově jedinečný, v rozporu se zákonem proveden nebyl, tomu musí odpovídat i návrh výroku rozsudku. Listina předložená katastrálnímu úřadu k provedení zápisu záznamem svým obsahem určuje, které údaje o právních vztazích, popř. poznámky mají být do katastru záznamem zapsány (viz též rozhodnutí rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 10. 2015, č. j. 7 As 107/2014 - 53), nicméně, a k takové situaci v dané věci došlo, mohou být splněny podmínky jen pro částečný záznam. V dané věci také bylo požadavku stěžovatelů o částečný záznam vyhověno a dle sdělení katastrálního úřadu ze dne 22. 4. 2013 záznam vlastnických práv ke konkrétně uvedeným parcelám byl proveden (viz bod [3]). I proto krajský soud důvodně znovu vyzval stěžovatele k odstranění vad podání, zejména trval na konkrétním a jednoznačném návrhu výroku rozsudku.

[45] Návrh výroku musí být vymezen dostatečně jednoznačně a určitě, aby byl vykonatelný. Musí v něm být uvedeno, jaká konkrétní povinnost (něco konat nebo něčeho se zdržet) má být povinnému soudem uložena, jaký záznam konkrétních údajů do katastru nemovitostí ohledně konkrétně (tzn. parc. číslem a katastrálním územím) označené nemovitosti má provést a v jaké lhůtě. Obecně je vyloučeno, aby správnímu úřadu byla uložena povinnost provést úkon, který nespadá do jeho zákonem vymezené pravomoci, neboť správní úřad může konat jen to, co mu zákon ukládá (čl. 2 odst. 3 Ústavy ČR, čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod).

[46] Stěžovatelé se návrhem pod bodem **I** domáhali, aby žalovanému byla uložena povinnost *„bezodkladně* ***obnovit*** *stav nárokovaných nemovitostí před contra leges zápisy vlastnických práv třetím osobám, které povinnými osobami podle Zákona o půdě nebyly. Takový zásah byl nezákonný, je právně neplatný a jeho důsledky trvají“;* pod bodem **II** ***obnovit*** *v katastru nemovitostí parcelní číslo, výměru, typ a druh pozemku, existence stavby, způsob ochrany, LV a vlastnické právo u pozemků oslovených řízením Krajského soudu v Brně sp. zn. 18 Co 217/2011, a to ke dni podání žaloby k Městskému soudu v Brně a obnovení řízení sp. zn. 39 C 129/2005, tedy napravit následky extra-justičních transformací, kterými byly sporné*

pozemky postiženy poté, co se staly předmětem soudních řízení, a tím v katastru replikovat právní stav existující před nezákonnými zásahy". Navrhovaným výrokem **III**, aby soud žalovanému uložil *„povinnost provést uznání existence vlastnictví vkladem ve prospěch žalobců. Věcná práva žalobců vznikla vydáním soudního rozhodnutí s právní mocí ke dni 7. prosince 2010 a tyto jsou právním stavem dodnes. Vykonání intabulace tohoto právního stavu musí žalovaný provést ze své úřední povinnosti do veřejnoprávní evidence.*" V dalším navrhovaném výroku **IV** požadovali, *„V případě, že obnovení právního stavu před nezákonným zásahem nelze provést u určitých pozemků bezodkladně*", aby soud žalovanému uložil povinnost *„v mezidobí zapsání poznámky spornosti u takových pozemků dle § 24(1) katastrálního zákona č. 256/2013 Sb., neboť aktuální stav zapsaný v katastru nemovitostí není v souladu se skutečným právním stavem*". Konečně v návrhu pod bodem **V**, aby soud žalovanému zakázal v porušování práv žalobců pokračovat a uložil mu, *„ aby konal v souladu s vůlí příslušných orgánů veřejné moci a se zněním vydaných veřejných listin*".

[47] Návrh, a to i v jednotlivých výrocích samostatně, nebyl ve vztahu ke konkrétním nemovitostem určitý, nešlo jen o formální trvání na jeho náležitém vymezení za stavu, kdy následně stěžovatelé uvedli, kterých konkrétně označených nemovitostí se má týkat, ale byl např. v bodu II. v rozporu právě s následně uvedeným vymezením pozemků, co do rozsahu. Nadto návrh požadoval, aby soud zavázal žalovaného učinit úkony, k nimž není zákonem nadán (bod III. „uznání existence vlastnictví vkladem"). Návrh na provedení zápisu vkladem nebyl u katastrálního úřadu podán (a to ani po změně právní úpravy zákonem č. 256/2013 Sb.), nehledě na nepřípadný výraz „uznat existenci vlastnictví". Domáhali-li se stěžovatelé uložení povinnosti, kterou soud katastrální úřad ani zavázat nemůže, neboť by v takovém případě sám postupoval v rozporu se zákonem, nelze mít za to, že vady návrhu byly odstraněny. Navrhované výroky jsou rovněž ve vzájemném rozporu. Na jedné straně se stěžovatelé domáhali zápisu nemovitostí dle rozsudků vydaných v restituční věci záznamem, na druhou stranu „uznání existence vlastnictví vkladem", přitom katastrální úřad je v případě návrhu na zápis vkladem a zápis záznamem vázán rozdílnými postupy, v návaznosti na ně jsou stanoveny i jiné postupy možných opravných prostředků. U pozemků, které však stěžovatelé konkrétně rovněž nevymezili, se domáhali uložení povinnosti „zapsat poznámku spornosti", a to podmíněně, resp. alternativně k bodům předchozím. Takový výrok převzatý do výroku soudního rozsudku by byl nevykonatelný. Vzhledem k argumentaci v žalobě a navazujících podáních stěžovatelů, nešlo však nyní již o situaci, kdy by byl rozporný petit s obsahem žaloby, proto již nebylo povinností soudu opakovaně (potřetí) vyzvat stěžovatele k úpravě petitu. Krajský soud by de facto musel naznačit, jak mají petit formulovat tak, aby zvýšili svou šanci na úspěch. Vůli stěžovatele však soud nemůže dotvářet (k tomu srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 6 Afs 84/2015). Vzhledem k argumentaci, na níž skutkové a právní důvody žaloby samé byly vystavěny, jak soud níže uvede, takový postup nebyl nejen přípustný, ale ani možný. Za projednatelný návrh nebylo možné považovat ani obecné části navrhovaných výroků, jako např. *„replikovat právní stav existující před nezákonnými zásahy*", nebo" *„takový zásah byl nezákonný, je právně neplatný a jeho důsledky trvají*", popř. *„žalovanému se zakazuje, aby v porušování práv žalobců pokračoval*".

[48] Krajský soud v daném případě správně poukázal na to, že formulace žalobního petitu není významná *„jen jako formální náležitost žaloby, ale jedná se o nezbytný předpoklad pro to, aby rozhodnutí soudu bylo z materiálního hlediska vykonatelné a aby mohly nastat*

právní účinky soudním řízením sledované“. Jeho závěr, že není oprávněn rozhodnout tak, jak se stěžovatelé domáhali a že tak nebyly odstraněny vady podání, aby se mohl věcí zabývat meritorně, Nejvyšší správní soud shledal v souladu se zákonem. Nepřezkoumatelnost usnesení krajského soudu soud neshledal, neboť důvod, který vedl k odmítnutí žaloby pro neodstranění vad podání, je z odůvodnění zřejmý a koresponduje s obsahem podání, jímž měly být vytýkané vady původního podání odstraněny. To se týká i námitky nevypořádání návrhu na záznam poznámky spornosti. Skutečnost, že krajský soud nereagoval v odůvodnění usnesení na veškeré námitky stěžovatelů, nemohla mít na zákonnost jeho rozhodnutí vliv.

[49] Námitky v kasační stížnosti proti odmítnutí žaloby, stejně tak jako již žalobní argumentace sama, vycházejí podle Nejvyššího správního soudu z právního názoru stěžovatelů, který není v souladu s právní úpravou, která na postupy soudů a správních orgánů v daném případě dopadá. I přesto, že se tato argumentace převážně míjí s rozhodovacím důvodem, kterým bylo pouze posouzení, zda došlo k odstranění vad podání na výzvu soudu, Nejvyšší správní soud považuje za vhodné se ke všem námitkám alespoň obecně vyjádřit.

[50] Stěžovatelé považují požadavky krajského soudu na konstrukci navrhovaného výroku v zásahové žalobě v daném případě za formalistický přístup zejména proto, že nesouhlasí s aplikací § 7 a § 8 odst. 1 zákona č. 265/1992 Sb. Tvrdí, že neprovedením jimi navrhovaného zápisu, tzn. zápisu jejich vlastnických práv, který by navazoval na dříve zapsané vlastnické právo osoby povinné (bez ohledu na mezitím učiněné zápisy ve prospěch třetích osob) fakticky katastrální úřad popřel podstatu a smysl zákona o půdě jako restitučního předpisu a krajský soud jim *de facto* odmítl poskytnout soudní ochranu, o kterou žádali, neboť nemají jinou možnost, jak intabulovat své vlastnické právo. Podle stěžovatelů katastrálnímu úřadu nepřísluší posuzování obsahu rozsudku soudu vydaného v restituční věci, jeho obsah je povinen zanést do katastru nemovitostí, postup katastrálního úřadu i následně krajského soudu popírá jejich práva jako osob oprávněných, vyplývající ze zákona o půdě, a v rozporu s § 5 odst. 3 téhož zákona, tak tento postup potvrdil *contra legem* nabyté „vlastnické“ zápisy třetích osob. Tyto námitky nejsou důvodné.

[51] Mezi účastníky není sporné, že stěžovatelé byli určeni pravomocným rozsudkem Městského soudu v Brně ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Brně (ke dni 7. 12. 2012), vydanými v řízení podle části páté občanského soudního řádu ve znění účinném od 1. 1. 2003 vlastníky označených částí nemovitostí. Nabývání vlastnictví věci rozhodnutím orgánu veřejné moci (soudu či státního orgánu) je jedním ze zákonem stanovených (a tradičních) důvodů nabývání vlastnického práva (§ 132 odst. 1 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, a shodně nyní účinný § 1114 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník). Nabytí vlastnického práva k věci je účinné, není-li v rozhodnutí stanoveno jinak, právní mocí rozhodnutí (srov. § 132 odst. 2 „*starého*“ občanského zákoníku a § 1114 „*nového*“ občanského zákoníku).

[52] Podle § 7 odst. 1 zákona č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem účinného do 31. 12. 2013 (dále též jen „*zákon o zápisech*“) se vlastnické právo, zástavní právo, právo odpovídající věcnému břemeni a předkupní

právo s účinky věcného práva, která vznikla, změnila se nebo zanikla ze zákona, rozhodnutím státního orgánu, příklepem licitátora na veřejné dražbě, vydržením, přírůstkem a zpracováním, zapisují záznamem údajů na základě listin vyhotovených státními orgány a jiných listin, které podle zvláštních předpisů potvrzují nebo osvědčují právní vztahy, do katastru.

[53] Zápis údajů mj. i o vlastnickém právu, které vzniklo, resp. bylo určeno rozhodnutím státního orgánu (a to jak orgánu moci soudní, tak orgánu moci výkonné) do katastru nemovitostí záznamem měl jen deklaratorní (evidenční) účinky, což znamená, že tato práva vznikla, změnila se nebo zanikla nezávisle na provedení záznamu. Existence vlastnického práva, jako subjektivního *soukromého* práva, nezávisí na tom, jestli je zapsáno do katastru či nikoliv. Záznam samotný neměl právotvorné (konstitutivní) účinky. Stěžovatelům lze přisvědčit potud, že k faktickému výkonu (i ochraně) takto vzniklého práva na základě pravomocného rozsudku soudu je nutné, aby toto právo bylo evidováno v katastru nemovitostí. K tomu, aby soukromé subjektivní právo bylo zapsáno do katastru nemovitostí, a tam evidováno (a naplněno tím i veřejné subjektivní právo na evidenci údajů o vlastnictví k nemovitosti), musely být však splněny i podmínky stanovené v době podání návrhu na záznam zákonem č. 265/1992 Sb. i zákonem č. 344/1992 Sb. (katastrální zákon), a to včetně podmínek pro záznam poznámky (§9), popř. poznámky spornosti podle § 9a zákona č. 265/1992 Sb. (Obdobně následně § 24 zákona č. 256/2013 Sb. v návaznosti na § 985 a § 986 zákona č. 89/2012 Sb. Občanský zákoník).

[54] Zákon č. 265/1992 Sb. s účinností do 1. 1. 2012 umožňoval provedení duplicitního zápisu, následně však (v době, kdy byly předloženy v dané věci rozsudky soudu katastrálnímu úřadu k provedení záznamu práv do katastru) již stanovil, že lze provést zápis záznamem jen při splnění podmínek § 8 odst. 1, podle něhož katastrální úřad zjistí, *zda je předložená listina bez chyb v psaní nebo počtech a bez jiných zřejmých nesprávností a zda navazuje na dosavadní zápisy v katastru.* Podle odstavce 2, je-li listina vyhotovena státním orgánem nebo jiná listina způsobilá k vykonání záznamu, provede katastrální úřad zápis do katastru, jinak vrátí listinu tomu, kdo ji předložil. Podle § 19 odst. 1 zákona č. 344/1992 Sb., ve znění účinném do 31. 12. 2013, byl geometrický plán neoddělitelnou součástí listin, podle nichž měl být proveden zápis do katastru, pokud má být předmět zápisu zobrazen do katastrální mapy (k tomu srov. § 5 odst. 2 téhož zákona).

[55] Katastrální úřad zápis vlastnického práva záznamem na základě předložené listiny (i rozsudku soudu) nebyl oprávněn provést, pokud nenavazoval na dosavadní zápisy v katastru nemovitostí. Předmětem řízení před pozemkovým úřadem podle zákona o půdě, nebo navazujícího soudního řízení (podle části páté o. s. ř., ve znění účinném od 1. 1. 2003), je (jak i z rozhodnutí soudu, jako podkladové listiny pro záznam údajů v dané věci plyne) určení, zda nárok osoby uplatňující právo k vlastnictví nemovitosti vůči osobě povinné, je podle zákona o půdě dán. Osobou povinnou je osoba, která držela nemovitosti k rozhodnému dni 24. 6. 1991. Není-li tato povinná osoba již aktuálně evidovaným vlastníkem v katastru nemovitostí, ale jako současný vlastník nemovitostí jsou zapsány odlišné osoby od povinné osoby, kdy v jednotlivých listech vlastnictví jsou evidovány nabývací tituly a podklady navazujících zápisů, pro které proto nelze *prima facie* dovozovat pouhý mylný stav těchto zápisů, pak změna evidence vlastnictví nemovitostí

v katastru nemovitostí z osoby povinné na osoby oprávněné, která plyne v dané věci z rozsudku soudu, nenavazuje na dosavadní stav zápisu.

[56] V řízení o tzv. zásahové žalobě je stěžejní otázkou pouze tolik, zda zde byly splněny zákonné podmínky pro provedení záznam údajů a katastrální úřad nezákonně odmítl záznam provést, či zda zde důvody pro provedení záznamu dány nebyly a katastrální úřad poté záznam oprávněně neprovedl.

[57] Zápis vlastnických práv stěžovatelů, jak se navrhovaným výrokem v řízení o žalobě proti zásahu katastrálního úřadu domáhali, tj. aby katastrální úřad *„obnovil stav nárokovaných nemovitostí před contra leges zápisy vlastnických práv třetím osobám, které povinnými osobami podle zákona o půdě nebyly“*, tedy aby navazoval na dříve zapsané vlastnické právo osoby povinné, bez ohledu na mezitím učiněné zápisy ve prospěch třetích osob, by tak byl v rozporu s § 8 odst. 1 zákona č. 265/1992 Sb. Jak sami stěžovatelé uvádí, katastrálnímu úřadu nepřísluší posuzování obsahu rozsudku soudu vydaného v restituční věci a jeho obsah je pro katastrální úřad závazný. Platí však rovněž, že *„Neexistuje však žádný automatismus spočívající v tom, že obsah rozsudku ve věci určení práva k nemovitosti bez dalšího se projeví v katastru nemovitostí, naopak při provádění záznamu katastrální úřad zkoumá relativně autonomní podmínky pro záznam stanovené zákonem, jímž se řídí jeho činnost, jakkoli obsah rozsudku je v tomto ohledu jistě zpravidla stěžejní skutečností“*(viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu č. j. 7 Aps 3/2008 - 98). Pro katastrální úřad je v případě zkoumání podmínky, zda navrhovaný zápis navazuje na dosavadní zápisy v katastru rozhodné, že zápisy vlastnických práv ve prospěch třetích osob byly provedeny na základě jiných listin vydaných státními orgány či na základě vkladových listin, a katastrálnímu úřadu stejně jako v případě rozsudku soudu nepřísluší jejich platnost přezkoumávat. Katastrální úřad nemá pravomoc vyslovit neplatnost těchto listin, na základě nichž bylo zapsáno právo třetích osob, ani vyslovit, že toto právo bylo nabyto v rozporu s § 5 odst. 3 zákona o půdě a že daný převod z povinné osoby na třetí osoby je neplatný. Takový výrok je oprávněn učinit pouze soud v nalézacím řízení, a proto připadá v úvahu např. určovací žaloba. Postup katastrálního úřadu tak nepopírá vlastnické právo stěžovatelů určené rozsudky soudů v restitučním řízení podle páté části o. s. ř., nečiní tak ani napadené usnesení krajského soudu, který rozhodoval v řízení o zásahové žalobě podle soudního řádu správního. Ani jednomu z nich totiž nepřísluší podle zákona, kterým jsou vázáni při svém postupu a rozhodování, vyslovit, že zápisy vlastnického práva ve prospěch třetích osob jsou v rozporu s § 5 odst. 3 zákona o půdě, a odstranit tak překážku, která brání zápisu ve prospěch stěžovatelů. Úvaha stěžovatelů, že určovací žaloby jsou neefektivní, na tom nemůže nic změnit. Stěžovatelé se mýlí v tom, že *„otázka nenávaznosti vlastnických katastrálních zápisů byla meritorně projednána soudem“* rozsudky předloženými katastrálnímu úřadu v dané věci.

[58] Tvrdí-li stěžovatelé, že v případě vlastnického zápisu na Masarykovu univerzitu, je tato třetí osoba s vydáním nemovitostí srozuměna, pak lze toliko odkázat na skutečnost, že vydané rozsudky soudu v restituční věci ([1]) ji nezavazovaly, neboť nebyla účastníkem tohoto řízení. Podle § 40 vyhl. č. 26/2007 Sb. však bylo možno katastrálnímu úřadu doložit souhlasné prohlášení takto dotčeného vlastníka, který by pozbýval vlastnické právo.

[59] Nelze přisvědčit ani argumentaci stěžovatelů (bod IV. kasační stížnosti), že podstatou odmítnutí jejich zásahové žaloby je názor krajského soudu, že *„přímo žalovat nezákonný zásah je možno jen tehdy, pakliže ochrana jinými právními prostředky není možná“*. Na str. 5 - 9 krajský soud, stejně jako v odst. 1 na str. 7 převzal obecné závěry z judikatury Nejvyššího správního soudu vztahující se k institutu žaloby proti nezákonnému zásahu, popř. je obsáhle citoval, v nich pak byla užita i citována uvedená pasáž. Následně však výslovně z odůvodnění usnesení vyplývá, že k odmítnutí žaloby došlo z důvodu neodstranění vady podání spočívající v navrhovaném výroku.

[60] Stěžovatelé vycházejí i v dalších odkazech (např. bod IV. a V. kasační stížnosti) z předně tvrzeného důvodu odmítnutí žaloby, který je však jak uvedeno lichý. Citacím z usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu č. j. 7 Aps 3/2008 - 98 a usnesení zvláštního senátu č. j. Konf 26/2013 - 27 pak přikládají, bez rozlišení, v jakém řízení byly vysloveny, jiný význam.

[61] Vyslovil-li v usnesení rozšířený senát Nejvyššího správního soudu č. j. 7 Aps 3/2008 - 98 (bod [32], že *„[jiné] právní prostředky totiž ve věcech záznamu do katastru neexistují“*, a že takovým prostředkem dle § 85 s. ř. s. nemůže být žaloba na určení, zda tu právní vztah nebo právo je či není dle § 80 písm. c) o. s. ř., je z dalšího odůvodnění zjevné, že tento závěr vychází právě z rozdíleného předmětu obou řízení. Ochrana poskytovaná na základě žaloby před nezákonným zásahem dle § 82 a násl. s. ř. s. míří k ochraně veřejného subjektivního práva na zápis do katastru v souladu s předloženou listinou, soud přezkoumává proto toliko, zda katastrální úřad řádně zjistil splnění či nesplnění podmínek pro zápis do katastru, mj. i podmínek dle § 8 zákona č. 265/1992 Sb. Výsledkem řízení o určovací žalobě je určení, které ze sporných stran (zda straně v katastru zapsané nebo jiné, jíž dosavadní zápis brání zápisu v její prospěch) svědčí po právu vlastnické právo k určité nemovitosti. Jak již bylo shora vysvětleno, katastrální úřad nemá pravomoc rozhodnout, že listiny, na základě nichž byl zápis práva ve vztahu k třetím osobám dříve učiněn, jsou neplatné. Nemůže tak učinit, ani kdyby se následně ukázalo, že zápis vlastnického práva ve prospěch třetích osob na základě mu předložených listin byl v rozporu s blokačním ustanovením restitučního předpisu (§ 5 odst. 3 zákona o půdě, § 9 zákona č. 87/1991 Sb.), neboť může opravit jen jiné zřejmé nesprávnosti, jak žalovaný uvedl. Katastrální úřad, i kdyby následně zjistil, že při povolení vkladu práva z osoby povinné na třetí osobu nezkoumal ke dni podání návrhu na vklad, zda účastníci úkonu „jsou oprávnění nakládat s předmětem právního úkonu“ dle § 5 odst. 1 písm. e) zákona č. 265/1992 Sb., nemůže nápravu zjednat, neboť proti rozhodnutí o povolení vkladu nejsou přípustné žádné opravné prostředky, tzn. ani např. obnova řízení (§ 5 odst. 3 zákona č. 265/1992 Sb.; §18 odst. 4 zákona č. 256/2013 Sb.).

[62] Stejně tak nepřípadně se stěžovatelé dovolávají usnesení zvláštního senátu č. j. Konf 26/2013 - 27 s tím, že *„příslušný soud vydat rozhodnutí o záznamu a poznámce je soud ve správním soudnictví“*. Uvedené usnesení dovodilo, že podle obsahu podané žaloby podle § 249 a násl. stěžovatelé *„mínili zahájit proti Katastrálnímu úřadu pro Jihomoravský kraj, katastrální pracoviště Brno - město, spor ohledně neprovedení záznamu vlastnických práv“*, a proto zvláštní senát zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, rozhodl toliko, že posouzení otázky, zda byly splněny podmínky k provedení záznamu do katastru nemovitostí, a žalovaný jej neprovedl, a došlo

k zásahu do práv stěžovatelů, aby jejich soukromá práva k nemovitostem byla předepsaným způsobem za splnění předepsaných podmínek zaznamenána ve veřejnoprávní evidenci, je soud ve správním soudnictví.

[63] Stěžovatelé sice správně poukazují na to, že s účinností k 1. 1. 2014 byl zákonem č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí (katastrální zákon), zrušen zákon č. 344/1992 Sb., katastrální zákon, i zákon č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem, a že nový katastrální zákon č. 256/2013 Sb. již stanoví, že věcná práva (včetně práva vlastnického) se do katastru nemovitostí zapisují na základě vkladové listiny, a to vkladem (§ 11). Vkladová listina však rovněž musí navazovat na předchozí zápisy [§ 17 odst. 1, písm. d) a f), odst. 2 písm. c)]. Podle § 17 odst. 4 tohoto zákona, *jde-li o rozhodnutí soudu, katastrální úřad zkoumá splnění podmínky odst. 2 písm. a), a dále, zda je toto rozhodnutí závazné i pro osoby, v jejichž prospěch je právo v katastru dosud zapsáno*. Podle přechodného ustanovení, § 63 odst. 4 zákona č. 256/2013 Sb., platí, že *zápisy do katastru na základě listin doručených katastrálnímu úřadu před 1. 1. 2014 se dokončí podle dosavadních právních předpisů*, tzn. včetně těch, u kterých je od 1. 1. 2014 možný zápis již jen vkladem. Pro případ sporu, žaloby na ochranu před nezákonným zásahem spočívajícím v provedení nebo neprovedení zápisu do katastru nemovitostí záznamem, kdy k předložení listin k takovému zápisu došlo před 1. 1. 2014, je tak rozhodná právní úprava účinná do uvedeného data.

[64] Stěžovatelé se opakovaně dovolávají nálezů Ústavního soudu a rozhodnutí nebo stanovisek vydaných Nejvyšším soudem. Ze závěrů v nich učiněných je nutné vycházet, avšak nelze, tak jak to stěžovatelé činí, opominout jejich návaznost na řízení, v nichž byly vysloveny a vytrhávat je z kontextu.

[65] Stěžovatelům je nutno přisvědčit, že Ústavní soud opakovaně zavázal soudy respektovat legitimní očekávání oprávněných osob na vydání jejich majetku podle restitučních předpisů a vyslovil, že *„restituční nároky je třeba považovat za návody primární, a to i za cenu zásahu do již provedených majetkových posunů*.“ Učinil tak např. ve stěžovateli uváděném rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 195/97. Nelze však přehlédnout, že oproti věci řešené rozsudky soudů v daném případě, kdy bylo rozhodnuto, že stěžovatelé jsou vlastníky (jejich nárok byl uznán soudem), ve srovnávané věci byl oprávněným osobám rozsudkem soudu v řízení podle páté části o. s. ř. (v tehdy platném znění tzn. při přezkoumání rozhodnutí pozemkového úřadu) přiznán pozemkovým úřadem toliko nárok na náhradu za nevydané pozemky a Ústavní soud vytkl krajskému soudu nesprávnou (retroaktivní) aplikaci § 14a zákona o půdě, který byl účinný až od 1. 2. 1996 a nesprávný závěr, s ohledem na skutkové okolnosti případu, že jeho aplikace měla přednost před § 5 odst. 3 zákona o půdě. Jádrem sporu byla aplikace uvedených ustanovení. Nejvyšší správní soud nepochybuje ani o správnosti závěru vyslovených obecně Ústavním soudem s odkazem na rozsudek Krajského soudu v Ústí na Labem publ. pod č. 28/1994 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, o omezení smluvní volnosti a povinnosti katastrálního úřadu při povolení vkladu zkoumat, zda není omezena blokačním ustanovením restitučního předpisu, nicméně v nyní projednávané konkrétní věci v řízení o žalobě proti zásahu katastrálního úřadu nebylo možné tuto otázku již ze shora uvedených důvodů řešit. Podanou žalobou zásah katastrálního úřadu takto definován ani nebyl (nehledě na dobu, kdy k zápisu práv třetích osob došlo, a zda záznamem či vkladem).

[66] Obdobně v rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 2758/10, I. ÚS 642/03 Ústavní soud své závěry vyslovil v případech, kdy šlo o restituční nároky oprávněných osob uplatněných podle zákona 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, a rozhodovaly soudy podle občanského soudního řádu v nalézacím řízení. Vytkl těmto soudům, že aprobovaly nepředvídatelné jednání orgánů státní správy, nikoli restituční nárok oprávněné osoby, a to např. při výkladu pojmu „uzavření smlouvy za nápadně nevýhodných podmínek“. Kromě obecných kautel, které zpochybněny nikým nebyly, tak na rozhodnutí krajského soudu v řízení o žalobě proti zásahu žádný dopad tyto závěry mít nemohly.

[67] Tvrzení stěžovatelů, že rozsudek soudu je dostatečný podklad a je povinností katastrálního úřadu provést zápis údajů (bez dalšího) se odvolává na nález Ústavního soudu II. ÚS 519/08 (opakovaně pak i na stanovisko Nejvyššího soudu Cpjn 50/93, či 31 Cdo 2060/2010), pomíjí však, že takový závěr platí v případech, kdy rozsudek soudu navazuje na předchozí zápisy v katastru, jak bylo již shora uvedeno. Nález II. ÚS 519/08 vytýká katastrálnímu úřadu nerespektování pravomocného rozsudku vydaného v r. 1990 v občanském soudním řízení (nalézacím, aniž by se věc týkala restitučních předpisů), jímž soud prohlásil neplatnost smlouvy o převodu na stát z roku 1987, konstatoval zánik následně zřízeného práva osobního užívání a vydal výrok na vyklizení nemovitosti, katastrální úřad však zápis neprovedl a trval na dokladu potvrzujícího neexistenci práva osobního užívání (čímž vynutil podání určovací žaloby). Skutková situace a právní úprava, která na věc dopadala se tak liší od dané věci zcela rozhodně. Ani rozsudek velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 12. 11. 2014, sp. zn. 31 Cdo 1168/2013, ve sporu o určení vlastnického práva dle § 80 písm. c) o. s. ř., v němž soud vyslovil závěr k otázce možnosti nabytí vlastnického práva od nevlastníka na základě dobré víry v zápis v katastru nemovitostí, nemůže v dané věci závěr krajského soudu zvrátit, naopak nepřímo dokládá, že spor mezi vlastníkem, jemuž svědčí rozhodnutí soudu a tím, kdo je v katastru jako vlastník zapsán na základě dříve učiněných zápisů, náleží rozhodnout soudu v nalézacím řízení.

[68] Nejvyšší správní soud si je vědom, že konstrukce právní úpravy, která na jedné straně dává obecnému soudu pravomoc v řízení podle části páté občanského soudního řádu rozhodnout, zda je jejich restituční nárok po právu, na straně druhé však neumožňuje provést podle rozhodnutí soudu zápis v katastru, pakliže toto rozhodnutí na aktuální evidenční stav zápisu v katastru nemovitostí, v důsledku případného porušení povinnosti podle § 5 odst. 3 zákona o půdě ze strany povinných osob, nenavazuje, staví stěžovatele do obtížné situace. Nutí je, aby se určení svého práva domáhali vůči stávajícím „evidovaným“ vlastníkům v katastru nemovitostí znovu. Jak již uvedl Nejvyšší správní soud v usnesení o návrhu na předběžné opatření v této věci (č. j. 6 As 2/2015 - 74, bod [28]) i např. v rozsudku ze dne 27. 3. 2014, č. j. 3 Aps 6/2013 - 33 (který je stěžovatelům znám, jak sami uvádí) střet jejich práva s právem vlastníka zapsaného v katastru nemovitostí (knihovního vlastníka) dopadá mimo působnost správního soudnictví a náleží příslušnému obecnému soudu v řízení o žalobě na určení dle § 80 písm. c) o. s. ř.

[69] Vzhledem ke všem uvedeným důvodům Nejvyšší správní soud neshledal ani důvodnou námitku stěžovatelů, že se krajský soud nevyjádřil k jejich návrhu, aby předložil dle čl. 95 odst. 2 Ústavy ČR Ústavnímu soudu návrh na zrušení ustanovení zákona, které

brání jejich zápisu do katastru nemovitostí, resp „předložil mu otázku vlastnického nezápisu“, protože je v rozporu s Ústavou ČR. Krajský soud v daném případě aplikoval při posouzení věci toliko procesní ustanovení § 37 odst. 5 s. ř. s.; k meritornímu posouzení a k aplikaci § 8 odst. 1 zákona č. 265/1992 Sb, (nadto mezitím k datu 1. 1. 2014 zrušeného) ani nemohl přistoupit. Proto takový postup není na místě ani v řízení před Nejvyšším správním soudem.

IV. Závěr a náklady řízení

[70] S ohledem na vše výše uvedené dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[71] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s. Žalobci neměli ve věci úspěch, a nemají proto právo na náhradu nákladů řízení; žalovanému pak v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. února 2016

Mgr. Jana Brothánková
předsedkyně senátu